

Fremmet av Fylkesstyret:

1 U3: Ny grønn strømpolitikk

2 Klimakrisa er vår tids største utfordring og oppgave. 2024 var det varmeste året registrert
3 noensinne, og det første året som var 1,6 grader varmere enn førindustrielle nivåer. Gjennom
4 Parisavtalen er det internasjonale samfunnet og Norge forpliktet til å begrense den globale
5 oppvarmingen til 1,5 grader. Parisavtalens mål er ikke tapt. Men vi vakler på kanten, og
6 ekstremvær som flom, hetebølger, tørke og skogbranner må være en kraftig vekker for å øke
7 innsatsen i alle land for å kutte klimagassutslipp og omstille energisystemene. Alle land må
8 være med på omstillingen og Norge må ta grep på hjemmebane.

9 Denne omstillingen må møte flere behov: klimakutt og energieffektivisering, rettferdig
10 omfordeling, energi- og forsyningssikkerhet, stabile energipriser for forbrukere og industri
11 samt tilgang på nok kraft, uansett hvor man er i landet.

12 Kraftpolitikk er en viktig oppgave for fellesskapet, og vi må ha demokratisk kontroll over
13 kraftproduksjon og utbygging. Fellesskapet må sikre styring av en sektor som er avgjørende
14 for å løse klimaproblemet. Det er også viktig å sikre at tilgang på fornybar kraft fortsatt kan
15 være en konkurransefordel for norsk industri, og bidra til raskere fremvekst av grønne,
16 klimavennlige industriarbeidsplasser.

17 De siste års strømpriskrise har vist at det eksisterende systemet for fastsettelse av strømpris
18 har spilt fallitt, både når det kommer til å trygge folks økonomiske situasjon og når det
19 kommer til energiomstilling. Vi har gått fra en tid med lave og stabile strømpriser, til høye og
20 svært variable strømpriser. Dette får store konsekvenser for folks lommebok og for
21 næringslivet. Det skaper usikkerhet og uforutsigbarhet.

22 Norge er koblet til det europeiske strømmarkedet via utvekslingskabler. Vannkraften vår er en
23 regulierbar og verdifull energikilde, men vi er utsatt for kraftmangel i år med lite nedbør.
24 Utenlandskablene bidrar til forsyningssikkerhet og at vi kan unngå mange store og
25 naturfiendtlige kraftbygginger. Dessverre gjør koblingen til det sentraleuropeiske kraftnettet
26 også at vi tidvis får store prissvingninger i flere deler av Norge.

27 Det er svært få land som viderefører spotprisen direkte til husholdningene time for time, slik
28 det gjøres i Norge. Dagens system er bygget opp rundt at strømsalgsselskaper kjøper direkte
29 fra spotmarkedet (kraftbørsen NordPool), og sender regningen direkte videre til forbruker med
30 et påslag. Forbrukere ønsker seg mer stabile priser og vil investere mer i
31 energieffektivisering, men det private markedet med dagens kraftbørs er ikke løsningen på det.

32 Samtidig som store svingninger og for høye strømpriser får store negative konsekvenser for
33 folk og næringsliv, så tjener kraftprodusenter og staten Norge på de høye prisene. Fordelene
34 av høy strømpris tilfaller de som produserer billig fossil energi i stedet for de som legger om
35 fra fossil energi til fornybar energi. Det svekker støtten til en slik omlegging i samfunnet.

36 Vi må ta kontroll over kraftmarkedet, og utforme en energipolitikk for framtida. Norge har et
37 høyt strømforbruk per innbygger. Mange av hjemmene våre har kun elektrisk oppvarming, og
38 vi har mye kraftkrevende industri som er avhengig av ren og driftssikker kraft til lave og
39 forutsigbare priser. Dette fortrinnet for norsk industri må bevares. Vi må tilrettelegge for økt

40 kraftproduksjon i takt med økt etterspørsel, samtidig som vi effektiviserer energiforbruket
41 betydelig.

42 I omleggingen må vi ta vare på de delene av dagens kraftmarked som fungerer, og skrote de
43 delene som ikke fungerer. Vi kan beholde et spotprismarked som sender prissignaler slik at
44 tilbudet av kraft til enhver tid møter etterspørselen. Det er avgjørende for å unngå unødvendig
45 kraftutbygging i naturen og sløsing, som var tilfellet før spotprismarkedet ble opprettet. Vi skal
46 beholde kraftkablene til Europa siden de gir avgjørende forsyningssikkerhet, men vi må søke
47 å reforhandle avtalene for å få bedre vilkår som blant annet tar hensyn til forskjellen mellom
48 regulerbar og ikke-regulerbar kraft.

49 Det vi skal skrote er at prisen fra kablene videreføres direkte til forbrukerne, time for time, og
50 vi skal skrote det private sluttbrukermarkedet, der ulike strømselskaper konkurrerer om å
51 selge det samme produktet. Løsningen er et statlig selskap som kjøper inn strøm fra ulike
52 produsenter og selger videre gjennom langsiktige fastprisavtaler til husholdningene og
53 industrien. Dette gir et strømsystem med mer kontroll, der folk og næringsliv ikke bærer
54 byrden når variabel kraftproduksjon i Norge og Europa gir store prissvingninger.

55 For å sikre at verdiene fra strømutveksling kommer folket til gode, er det viktig at overskuddet
56 merkes direkte. En mulig løsning er å innføre en kontantbonus til innbyggere, strømkunder
57 eller husstander, som kan kompensere for de negative konsekvensene av økte strømpriser
58 som følge av eksport.

59 Omtrent halvparten av energibruken i Norge kommer fra fossil energi. Mens andre land øker
60 sine investeringer i fornybar energi, øker Norge sine investeringer i fossil energi. Dagens
61 strømmarked legger ikke til rette for investeringer i ny grønn energi. Resultatet er at kun den
62 mest lønnsomme fornybare energien bygges ut, og nå er det vindkraft i urørt natur. Det er SV
63 imot. Vi ønsker mer utbygging av havvind, vindkraft i industrialiserte områder og solenergi.
64 Gjennom langsiktige prisavtaler til kraftprodusenter kan det statlige selskapet sikre at denne
65 type fornybar energi blir realisert.

66 Denne modellen vil være en bedre modell enn en foreslått toprismodell, der høyt
67 strømforbruk prises høyere. Det er en sammenheng mellom strømforbruk og inntekt. Høyere
68 strømforbruk betyr i snitt at man også har høyere inntekt. Men, det gjelder ikke alle. I Oslo vil
69 en toprismodell innebære at en person i moderne leilighet på Tjuvholmen med høy inntekt og
70 formue får lav strømpris, mens en familie i et eldre trekkfullt rekkehus på Veitvet vil få høy
71 strømpris. Det er usosialt, og løser heller ikke utfordringene med varierende strømpriser og
72 store inntekter til strømsalgsselskapene.

73 Men vi må spare mye mer strøm. Derfor må en ny kraftpolitikk også bety økt støtte til
74 energieffektivisering i husholdninger, særlig for de med lav inntekt.

75 Oslo SV vil ta tilbake kontrollen over kraftmarkedet, få mer stabile strømpriser og mer
76 energisparing og ha en omstilling fra fossilt til fornybart energiforbruk.